

Instytut Pamięci Narodowej - Gdańsk

<https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/151501,Prelekcje-wystawa-regaty-uroczystosci-IPN-Gdansk-przypomina-o-gen-Mariuszu-Zarus.html>
19.04.2024, 16:54

Prelekcje, wystawa, regaty, uroczystości. IPN Gdańsk przypomina o gen. Mariuszu Zaruskim na Ukrainie - Odessa, Mikołajów, Chersoń, 16-20 września 2021

Prezentujemy szczegółową relację.

Pracownicy gdańskiego Oddziału IPN dr Joanna Karbarz-Wilińska i Bartosz Januszewski zostali zaproszeni przez Katarzynę Sołek, Konsul Generalną RP w Odessie, do udziału w szeregu wydarzeń upamiętniających osobę gen. Mariusza Zaruskiego oraz spotkań zacieśniających więzi między ukraińską Polonią a Ojczyzną. Odbływały się one w dniach 16-19 września br. w trzech miastach portowych Ukrainy: Odessie, Mikołajowie i Chersoniu. Wizyta była związana z obchodzonym na Ukrainie w roku 2021 Rokiem Mariusza Zaruskiego, w związku z 80. rocznicą jego tragicznej śmierci.

Owocna współpraca między Konsulatem Generalnym RP w Odessie a Oddziałem IPN w Gdańsku rozpoczęła się już z początkiem tego roku. Przetłumaczona została wówczas na jęz. ukraiński broszura IPN o Mariuszu Zaruskim, zaś 8 kwietnia miała miejsce jednoczesna premiera w Gdańsku i Chersoniu wystawy IPN o Generale.

Z kolei w dn. 20-22 czerwca odbyły się Dni Polski w Odessie, w czasie których pracownicy IPN Gdańsk – Krzysztof Drażba (Naczelnik OBEN IPN Gdańsk), Jan Hlebowicz (asystent prasowy IPN Gdańsk) oraz Bartosz Januszewski (pracownik merytoryczny OBEN IPN Gdańsk) mieli okazję popularyzować postać gen. Zaruskiego i – szerzej – historię naszego kraju wśród Polaków, Ukraińców i Rosjan mieszkających na północnych wybrzeżach Morza Czarnego. Wśród atrakcji i wydarzeń, jakie wówczas miały miejsce i w których mieli okazję uczestniczyć mieszkańcy Odessy i kilku innych miejscowości była m.in. gra terenowa „Śladami Mariusza Zaruskiego w Odessie”, ekspozycja wystawy o Generale w jęz. polskim i ukraińskim oraz premiera filmu dokumentalnego „Mariusz Zaruski – poeta zakochany w morzu” (którego konsultantem historycznym był IPN Gdańsk).

Przeprowadzone 18 września br. Regaty Żeglarskie im. gen. Mariusza Zaruskiego o Puchar Prezydenta RP, które już po raz jedenasty odbyły się w Chersoniu, były w założeniu organizatorów (KG RP w Odessie, Miasto Chersoń, Sejmik Województwa Podkarpackiego, IPN Gdańsk) uzupełnieniem i kontynuacją rozpoczętej wiosną tego roku misji promowania dokonań i dziedzictwa gen. Zaruskiego.

Poniżej prezentujemy działania IPN Gdańsk w czasie wrześniowych wydarzeń i uroczystości:

16 września 2021

ODESSA

- wykład dr Joanny Karbarz-Wilińskiej pt. „Biskup Grzegorz Chomyszyn – pasterz polsko-ukraińskiego pojednania”, wygłoszony w siedzibie Związku Polaków na Ukrainie Oddział im. A. Mickiewicza w Odessie (w czasie spotkania prelegentka promowała swoją najnowszą książkę „Dęby i burzany Ukraińskie organizacje i partie związane z biskupem stanisławowskim Grzegorzem Chomyszynem (1925-1939)“);

- prelekcja Bartosza Januszewskiego pt. „Polskie drogi do niepodległości 1914-1923”, zaprezentowana w siedzibie Narodowo-Kulturalnego Stowarzyszenia Polaków „Polska Nuta” w Odessie.

17 września 2021

MIKOŁAJÓW

- uroczyste otwarcie wystawy IPN Gdańsk „Mariusz Zaruski” (w ukraińskiej wersji językowej) na Czarnomorskim Uniwersytecie Państwowym im. Piotra Mohyły w

Mikołajowie; w wernisażu uczestniczyli m.in. Katarzyna Sołek, Konsul Generalna RP w Odessie, Bartosz Januszewski, autor wystawy, dr Joanna Karbarz-Wilińska, specjalista zagadnień polsko-ukraińskich IPN w Gdańsku, a także Andrij Szostak, zastępca naczelnika Wydziału Kultury, Narodowości i Religii w administracji Obwodu Mikołajewskiego, prof. Wołodymyr Beglica, prorektor ds. nauki i współpracy międzynarodowej Uniwersytetu Czarnomorskiego, prof. Evhen Sinkevych, doc. Olga Morozowa i doc. Olga Hajdaj, wykładowcy na Wydziale Nauk Politycznych Uniwersytetu Czarnomorskiego, Aleksandra Cybulska, lektor języka polskiego na Uniwersytecie Czarnomorskim, Krystyna Księżopolska, nauczycielka języka polskiego w Stowarzyszeniu Polaków w Mikołajowie;

- wśród zabierających głos był Bartosz Januszewski, który wygłosił krótką prelekcję dotyczącą związków Mariusza Zaruskiego z Morzem Czarnym, Ziemią Odeską i Chersońszczyzną;
- Bartosz Januszewski udzielił również wywiadu dla miejscowej telewizji uniwersyteckiej;
- w czasie spotkania rozdawana była broszura edukacyjna „Mariusz Zaruski” autorstwa Januszewskiego (w jęz. ukraińskim) oraz książka dr Karbarz-Wilińskiej „Dęby i burzany. Ukraińskie organizacje i partie związane z biskupem stanisławowskim Grzegorzem Chomyszynem (1925–1939)” (w jęz. polskim).

CHERSON

- uczestnictwo dr Joanny Karbarz-Wilińskiej i Bartosza Januszewskiego w 1. Chersońskim Festiwalu Mniejszości Narodowych (wśród występujących m.in. zespół „Klang” z Rzeszowa i zespół „Polska Nuta” z Odessy);
- spotkanie integracyjne z członkami Obwodowego Towarzystwa Polskiego „Polonia” w Chersoniu (wśród uczestników spotkania byli m.in. Konsul RP w Odessie Paweł Niedźwiedzki, Olga Ewert z administracji Obwodu Chersońskiego oraz Paweł Elias, nauczyciel języka polskiego w Obwodowym Towarzystwie Polskim „Polonia” w Chersoniu).

18 września 2021

CHERSON

- udział dr Joanny Karbarz-Wilińskiej i Bartosza Januszewskiego w otwarciu 11. Regat Żeglarskich im. gen. Mariusza Zaruskiego o Puchar Prezydenta RP (w uroczystości uczestniczyli m.in. Konsul Generalna RP w Odessie Katarzyna Sołek, Konsul RP w Odessie Paweł Niedźwiedzki, Wicemarszałek Sejmiku Województwa Podkarpackiego Ewa Draus);
- uroczyste złożenie kwiatów na symbolicznej mogile gen. Zaruskiego na Starym Cmentarzu w Chersoniu (oprócz delegacji z Gdańska uczestniczyli m.in. Katarzyna Sołek, Paweł Niedźwiedzki, przedstawiciele władz miasta, członkowie

Obwodowego Towarzystwa Polaków „Polonia”);

- kwintet wokalny „Klang” z Rzeszowa wykonał nad grobem Generała przedwojenną pieśń hymniczną „Morze nasze morze”;
- uczestnictwo w uroczystości nadania honorowych obywateli miasta Chersonia w siedzibie władz miasta (z okazji Dni Chersonia) oraz spotkanie integracyjne z władzami samorządowymi (miasto reprezentowały urzędniczki magistratu chersońskiego, Irina Nikolaeva i Oksana Dosenko);
- na prośbę władz Chersonia, które zamierzają promować historię i kulturę narodów zamieszkujących Chersońszczyznę, Bartosz Januszewski obiecał przekazać materiały edukacyjne IPN dotyczące historii Polski (w jęz. polskim, rosyjskim i ukraińskim);
- spotkanie z członkami chersońskiego Obwodowego Towarzystwa Polaków „Polonia” w siedzibie organizacji (prowadzenie: Konsul RP w Odessie Paweł Niedźwiedzki, wśród zabierających głos byli m.in. nauczyciel języka polskiego Paweł Elias i Bartosz Januszewski, który zaprezentował publikację swojego autorstwa o Mariuszu Zaruskim);
- Bartosz Januszewski zaproponował miejscowej szkole polskiej przekazanie materiałów dydaktycznych i edukacyjnych IPN z zakresu najnowszej historii Polski (w jęz. polskim, rosyjskim i ukraińskim);
- przekazanie przez Pawła Eliasa na ręce dr Joanny Karbarz-Wilińskiej skanów dokumentów dotyczących losu Polaków na Chersońszczyźnie w czasie operacji antypolskiej NKWD;
- uczestnictwo Bartosza Januszewskiego w reportażu Telewizji Twój Plus (emitującej programy na trzy południowe obwody Ukrainy: chersoński, mikołajowski i odeski) dotyczącego regat w Chersoniu oraz postaci ich patrona; w programie prowadzonym przez red. Łarisę Krawczenko wzięły również udział Katarzyna Sołek, Konsul Generalna RP w Odessie, Ewa Draus, Wicemarszałek Sejmiku Województwa Podkarpackiego oraz Olga Ewert z administracji Obwodu Chersońskiego;
- wręczenie nagród zwycięzcom Regat im. Mariusza Zaruskiego (Konsul RP w Odessie Paweł Niedźwiedzki).

19 września 2021

CHERSON

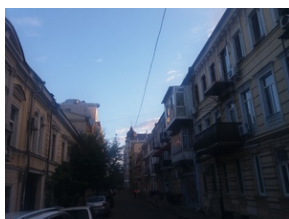
- wizyta pod murami więzienia w Chersoniu, gdzie 80 lat temu zmarł z wycieńczenia Mariusz Zaruski;

MIKOŁAJÓW

- udział w uroczystościach 125-lecia konsekracji Kościoła i Sanktuarium św. Józefa w Mikołajowie (msza święta, procesja i poświęcenie nowego witraża);
- uroczysty obiad z udziałem bp. Stanisława Szyrokoradiuka, ordynariusza rzymskokatolickiej diecezji odesko-symferopolskiej, polskimi kapłanami z parafii w Mikołajowie, Oczakowie i Kamieńcu Podolskim oraz przedstawicielami polskiej diaspory w Mikołajowie;
- w czasie spotkania dr Karbarz-Wilińska miała okazję zaprezentować swoją książkę „Dęby i burzany. Ukraińskie organizacje i partie związane z biskupem stanisławowskim Grzegorzem Chomyszynem (1925–1939)”;

ODESSA

- przedstawiciele IPN Gdańsk złożyli hołd Prezydentowi RP Lechowi Kaczyńskiemu przy poświęconej mu tablicy (na budynku znajdującym się przy ulicy jego imienia w centrum Odessy).

20 września 2021

ODESSA

- spotkanie w siedzibie KG RP w Odessie, podsumowujące Rok Mariusza Zaruskiego na Ukrainie (wśród obecnych m.in. Konsul Generalna RP w Odessie Katarzyna Sołek, Konsul RP w Odessie Paweł Niedźwiedzki i delegacja IPN Gdańsk, dr Joanna Karbarz-Wilińska i Bartosz Januszewski);
- zarysowanie „mapy drogowej” współpracy między KG RP w Odessie a IPN w Gdańsku na rok 2022 (obchody 155. rocznicy urodzin gen. Zaruskiego, wystawa poświęcona wybitnym Polakom związanym z Odessą, konkurs wiedzy o Mariuszu Zaruskim dla młodzieży polskiej na Ukrainie).

Przedstawiciele IPN Gdańsk reprezentowali Instytut w mediach:

Otwarcie wystawy o gen. Zaruskim w telewizji uniwersyteckiej:

[Відкриття виставки «Генерал Маріуш Заруський – провідник польської незалежності» - YouTube](#)

[Виставка «Генерал Маріуш Заруський – провідник польської незалежності» \[UKR SUB\] - YouTube](#)

Audycja na kanale TV Twój Plus:

<https://tviyplus.com.ua/Novini/V-studiyi-telekanalu-TViy-PLYUS-pobuvala-delegatsiya-z-Polschi>

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1196199530890252&id=100015006491967

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1197647784078760&id=100015006491967